

תקיעת שופר – המלכת ה' על היקום

עיון במזמור מז

(1) סופרים יח:א

ובראש השנה אומרים מזמור: כל העמים תקעו כף
ביום הכיפורים: ברכי נפשי, ממעמקים קראתיך
בחג הסוכות: נודע ביהודה אלהים
ביום השמיני: למנצח על השמינית
ואם אינו בקי בהן, אומר אודה יי בכל לבי, ודין.

(2) תהלים מז, א-י

(א) לַמַּנְצִיחוֹ לְבַנְי־קִנְחַח מְזִמֹּר: (ב) כָּל־הָעַמִּים תִּקְעוּ־כַף הֲרִיעוּ לְאֱלֹהִים
בְּקוֹל רִנָּה: (ג) כִּי־ה' עָלִינוּ נֹרָא מֶלֶךְ גָּדוֹל עַל־כָּל־הָאָרֶץ: (ד) יִדְבֹר עַמִּים
תַּחֲתֵינוּ וְלֹא־אֲנִים תַּחַת רַגְלֵינוּ: (ה) יִבְחַר־לָנוּ אֶת־נַחֲלָתָנוּ אֶת גְּאוֹן יַעֲקֹב
אֲשֶׁר־אָהַב סֵלָה: (ו) עָלָה אֱלֹהִים בְּתִרְעָה ה' בְּקוֹל שׁוֹפָר: (ז) זָמְרוּ אֱלֹהִים
זָמְרוּ זָמְרוּ לְמַלְכֵנוּ זָמְרוּ: (ח) כִּי מֶלֶךְ כָּל־הָאָרֶץ אֱלֹהִים זָמְרוּ מִשְׁכִּיל: (ט) מֶלֶךְ
אֱלֹהִים עַל־גּוֹיִם אֱלֹהִים יֵשְׁבוּ עַל־כִּסֵּא קִדְשׁוֹ: (י) נְדִיבֵי עַמִּים נֶאֱסָפוּ עִם
אֱלֹהֵי אַבְרָהָם כִּי לֹא־הָיָה מִגְּנֵי־אָרֶץ מֵאֲדָנֶעֱלָה:

(3) ראש השנה טז ע"א

תניא אמר רבי יהודה משום רבי עקיבא:
(א) מפני מה אמרה תורה הביאו עומר בפסח? מפני שהפסח זמן תבואה הוא אמר הקדוש ברוך הוא הביאו לפני
עומר בפסח כדי שתתברך לכם תבואה שבשדות
(ב) ומפני מה אמרה תורה הביאו שתי הלחם בעצרת? מפני שעצרת זמן פירות האילן הוא אמר הקדוש ברוך
הוא הביאו לפני שתי הלחם בעצרת כדי שיתברכו לכם פירות האילן
(ג) ומפני מה אמרה תורה נסכו מים בחג? אמר הקדוש ברוך הוא נסכו לפני מים בחג כדי שיתברכו לכם גשמי
שנה
(ד) ואמרו לפני בראש השנה מלכיות זכרונות ושופרות
a. מלכיות כדי שתמליכוני עליכם
b. זכרונות כדי שיעלה זכרוניכם לפני לטובה

C. ובמה? בשופר

פסוקי לראי

(4) בראשית לב, כה-כו

וַיִּתֵּן יַעֲקֹב לְבָדוּ וַיֵּאבֶק אִישׁ עִמּוֹ עַד עֲלוֹת הַשָּׁחַר:
וַיֵּדָא כִּי לֹא יָכֹל לֹא וַיִּגַע בְּכַף-יָרְכּוֹ וַתִּקַּע כַּף-יָרְכּוֹ יַעֲקֹב בְּהֶאֱבֹקוֹ עִמּוֹ:

(5) בראשית יד, יח-כ

וּמִלְכֵי-צֹדֵק מֶלֶךְ שָׁלֵם הוֹצִיא לַחֵם וַיִּזַּן וְהוּא כֹהֵן לְאֵל עֲלִיזָן:
וַיְבָרְכֵהוּ וַיֹּאמֶר בְּרוּךְ אַבְרָם לְאֵל עֲלִיזָן קִנְהַ שְׁמַיִם וְאָרֶץ:
וַבְּרוּךְ אֵל עֲלִיזָן אֲשֶׁר-מִגַּן צִדִּיק בְּיַדְךָ וַיִּתֶּן-לוֹ מֵעֵשֶׂר מִכָּל:

(6) בראשית יז, טו-טז

(טו) וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים אֶל-אַבְרָהָם שְׂרֵי אֲשֶׁתְּךָ לֹא-תִקְרָא אֶת-שְׁמֹה שְׂרֵי כִּי שָׂרָה שְׁמֹה:
(טז) וַיְבָרְכֵנִי אַתָּה וְגַם נָתַתִּי מִמְנַה לְךָ בֵּן וַיְבָרְכֵנִי וְהִיתָה לְגֹוִים מְלִכֵי עַמִּים מִמְנַה יְהוִי:

(7) בראשית כה, כג

וַיֹּאמֶר ה' לָהּ שְׁנֵי גֹוִים בְּבִטְנָךְ וּשְׁנֵי לְאֻמִּים מִמֵּעֵיךְ יִפְרְדוּ וְלֹאִם מְלֹאִם יֵאמְרוּ וְרַב יַעֲבֹד צָעִיר:

(8) בראשית כז, כח-כט

וַיִּתֵּן-לָךְ הָאֱלֹהִים מִטַּל הַשָּׁמַיִם וּמִשְׁמַנֵּי הָאָרֶץ וְרַב דָּגָן וְתִירֹשׁ:
יַעֲבֹדוך עַמִּים וַיִּשְׁתַּחֲוּ לָךְ לְאֻמִּים הַיּוֹה גְבִיר לְאֻמִּים וַיִּשְׁתַּחֲוּ לָךְ בְּנֵי אִמְךָ אֲרִדִּיךָ אֲרוּר וּמְבָרְכִיךָ בְּרוּךְ:

(9) שמות יז, טז

וַיֹּאמֶר כִּי-יֵד עַל-כַּס יֵה מִלְחָמָה לָהּ בְּעַמְלֵק מִדָּד דָּד:

(10) רש"י שמות יז, טז

כִּי יֵד עַל כַּס יֵה - ידו של הקדוש ברוך הוא הורמה לישיבע בכסאו להיות לו מלחמה ואיבה בעמלק עולמית, ומהו כס, ולא נאמר כסא, ואף השם נחלק לחציו, נשיבע הקדוש ברוך הוא שאין שמו שלם ואין כסאו שלם עד שימחה שמו של עמלק כולו, וכשימחה שמו יהיה השם שלם והכסא שלם, שנאמר (תהלים טז) האויב תמו חרבות לנצח, זהו עמלק שכתוב בו (עמוס א יא) ועברתו שמרה נצח, (תהלים שם) ועדים נתשת אבד זכרם המה, מהו אומר אחריו (תהלים טח) וה' לעולם ישב, הרי השם שלם, (תהלים שם) כונן למשפט כסאו, הרי כסאו שלם:

(11) מדרש תנחומא (בבב) פרשת כי תצא סימן יח

כִּי יֵד עַל כַּס יֵה - ר' לוי בשם ר' חמא בר חנינא אמר כל זמן שזרעו של עמלק בעולם, לא השם שלם, ולא הכס שלם, אבד זרעו של עמלק מן העולם, הכס שלם, והשם שלם, מה טעם שנאמר האויב תמו חרבות לנצח ועדים נתשת אבד זכרם המה מה כתיב אחריו וה' לעולם ישב כונן למשפט כסאו

(12) מלאכי א, א-ג

מִשָּׂא דְבַר-ה' אֶל-יִשְׂרָאֵל בְּיַד מְלֹאכֵי:
אֶהְבֵּתִי אֶתְכֶם אֲמַר ה' וְאִמְרַתֶם בְּמֶה אֶהְבַּתְנוּ הַלּוֹא-אֵח עֵשׂו לְיַעֲקֹב נֹאסֵה' וְאֶהֱבֵ אֶת-יַעֲקֹב:
וְאֶת-עֵשׂו שְׂנֵאתִי וְאִשִּׁים אֶת-הָרִיו שְׂמֹמָה וְאֶת-נַחְלָתוֹ לְתַנּוֹת מִדְבָּר:

(13) עובדיה א, כא

וְעַל מוֹשְׁעִים בְּהָר צִיזֵן לְשַׁפֵּט אֶת-הָר עֵשׂו וְהִיתָה לָהּ הַמְּלוּכָה:

מבנה המצמור: הלצה א':

(א) למְנַצְּחוּ לְבַנְי־קִדְחַ מְזִמֹּר:

(ז) זִמְרוּ אֱלֹהִים זִמְרוּ
זִמְרוּ לְמַלְכֵנוּ זִמְרוּ:

(ב) כָּל־הָעַמִּים תִּקְעוּ־כֶף
הֲרִיעוּ לְאֱלֹהִים בְּקוֹל רִנָּה:

(ח) כִּי מֶלֶךְ כָּל־הָאָרֶץ אֱלֹהִים
זִמְרוּ מִשְׁבִּיל:

(ג) כִּי־ה' עֲלִיּוֹן נוֹרָא מֶלֶךְ גָּדוֹל עַל־
כָּל־הָאָרֶץ: (ד) יִדְבֹר עַמִּים תַּחֲתֵינוּ
וְלְאֻמִּים תַּחַת רַגְלֵינוּ: (ה) יִבְחַר־
לָנוּ אֶת־נַחֲלָתָנוּ אֶת גְּאוֹן יַעֲקֹב
אֲשֶׁר־אָהַב סֵלָה:

(ט) מֶלֶךְ אֱלֹהִים עַל־גּוֹיִם
אֱלֹהִים יֵשְׁבוּ עַל־כִּסֵּא קִדְשׁוֹ:

(ו) עֲלָה אֱלֹהִים בְּתִרוּעָה
ה' בְּקוֹל שׁוֹפָר:

(י) נְדִיבֵי עַמִּים נֶאֱסָפוּ עִם אֱלֹהֵי אַבְרָהָם
כִּי לְאֱלֹהִים מִגְּנֵי־אָרֶץ
מֵאֵד נִעְלָה:

מבנה המצמור: הלכה ב:

למניצחו לבני-קרח מזמור:

כָּל־הָעַמִּים תִּקְעוּ־כַף הַרְיֵעוּ לְאֱלֹהִים בְּקוֹל רִנָּה:

כִּי־ה' עֲלִיזוֹן נוֹרָא מֶלֶךְ גָּדוֹל עַל־כָּל־הָאָרֶץ:

יִדְבֹר עַמִּים תַּחֲתֵינוּ וְלֹא־פִים תַּחַת רַגְלֵינוּ:

יִבְחַר־לָנוּ אֶת־נִחְלָתָנוּ אֶת־גְּאוֹן יַעֲקֹב אֲשֶׁר־אָהֵב סֵלָה:

עַל־הָ אֱלֹהִים בְּתִרְוַעָה ה' בְּקוֹל שׁוֹפָר:

זִמְרוּ אֱלֹהִים זִמְרוּ זִמְרוּ לְמִלְכֵנוּ זִמְרוּ:

כִּי מֶלֶךְ כָּל־הָאָרֶץ אֱלֹהִים זִמְרוּ מִשְׁבִּיל:

מֶלֶךְ אֱלֹהִים עַל־גּוֹיִם אֱלֹהִים יִשְׁבוּ עַל־כִּסֵּא קִדְשׁוֹ:

נְדִיבֵי עַמִּים נֶאֱסָפוּ עִם אֱלֹהֵי אֲבֹתָם כִּי לְאֱלֹהִים מִגְּנֵי־אָרֶץ מְאֹד נַעֲלָה:

מבנה המצורה: הלכה ג'

למנצח לבני קרח מזמור

4	1
<p>זמרו אלהים זמרו (=) זמרו למלכנו זמרו</p>	<p>כל העמים תקעו כף (=) הריעו לאלהים בקול רנה</p>
<p>כי מלך כל הארץ אלהים זמרו משכיל</p>	<p>כי ה' עליון נודא מלך גדול על כל הארץ</p>
5	2
<p>מלך אלהים על גוים (=) אלהים ישב על כסא קדשו</p>	<p>ידבר עמים תחתינו (=) ולאמים תחת רגלינו</p>
<p>נדיבי עמים נאספו עם אלהי אברהם כי לאלהים מגני ארץ מאד נעלה</p>	<p>יבחר לנו את נחלתנו את גאון יעקב אשר אהב סלה</p>
3	2
<p>עלה אלהים בתרועה ה' בקול שופר</p>	<p>עלה אלהים בתרועה ה' בקול שופר</p>